

INOVOVANÉ UČEBNÉ OSNOVY PRE PREDMET

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE	ISCED 1
VYUČOVACÍ JAZYK	SLOVENSKÝ JAZYK
VZDELÁVACIA OBLASŤ	ČLOVEK A HODNOTY
PREDMET	NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
SKRATKA PREDMETU	NBV
ROČNÍK	ŠTVRTÝ
ČASOVÁ DOTÁCIA	1 HODINA TÝŽDENNE 33 HODÍN ROČNE
MIESTO REALIZÁCIE	TRIEDA KNIŽNICA

Úvod

Vzdelávaci štandard predmetu náboženská výchova/náboženstvo Katolíckej cirkvi nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávaci štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom standarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Požadované vedomosti v náboženskej výchove/náboženstve slúžia rozvoju náboženskej dimenzie, ktorá je súčasťou kultúry a prispeva k celkovému formovaniu osobnosti žiakov.

Charakteristika predmetu

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v primárnom vzdelávaní podporuje základné predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Rozvíja duchovný svet detí, umožňuje im prostredníctvom biblických príbehov poznávať Trojjediného Boha, Božiu Matku Máriu a svätých. Poznatky, ktoré získavajú žiaci v tomto období, sú predpokladom pre otvorenie sa životu s Ježišom Kristom aj prostredníctvom prijatia sviatosti Eucharistie. Na podklade Božích prikázaní ich učí rozlišovať dobro od zla. Náboženská výchova/náboženstvo v nich rozvíja komunikačné zručnosti, otvára ich chápaniu okolitého sveta a vďačnosti za prijaté dary. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi.

Ciele predmetu

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- nadobudnú základné vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o živote Panny Márie a svätých, ktoré sú predpokladom náležitej úcty k nim,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- zorientujú sa v morálnych hodnotách, ktoré sú postavené na Desatore,
- nadobudnú vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok a citov,
- získajú spôsobilosť pre pravidelnú modlitbu, rozlišovanie dobra od zla, voľbu dobra pre seba i iných.

Kompetencie

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať v materinskom a v dvoch cudzích jazykoch,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešení ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovne ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medziosobných vzťahoch,

Kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov výtvarného a hudobného umenia,
- dokáže orientovať sa v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Výkonový štandard

Cesta nádeje

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> - identifikovať prvky, ktoré robia človeka jedinečným, 	<ul style="list-style-type: none"> - cesta k sebe – som jedinečný

<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť hodnotu priateľstva, - prerozprávať biblický príbeh o Noemovej arche, - opísať Božiu blízkosť cez biblické postavy Noema, Abraháma a Mojžiša, 	<ul style="list-style-type: none"> - cesta k druhým – budovanie vzťahov - cesta do sveta, v ktorom žijem (Noemova archa) - cesta k Bohu – biblické obrazy Božej blízkosti
---	--

Biblia – slovo o nádeji

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť medzi Starým a Novým zákonom, - ☐identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv, - reprodukovať biblický príbeh o povolání Gedeona, - ☐interpretovať jednoduchým spôsobom biblické texty prorociev Micheáša a Izaiáša – ako posolstvo nádeje, - ☐interpretovať biblické príbehy o Jánovi Krstiteľovi a Panne Márii ako naplnenie očakávanej nádeje na príchod Vykupiteľa, - vysvetliť podobenstvá o Božom kráľovstve, - uviesť tri Ježišove zázraky, 	<ul style="list-style-type: none"> - Biblia – Kniha kníh - zasľúbená zem - odkrývanie nádeje v živote biblických postáv - očakávanie Mesiáša - príchod Mesiáša - Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo (podobenstvá o Božom kráľovstve) - Ježiš sprítomňuje Božie kráľovstvo (Ježišove zázraky)

Nádej presahujúca smrť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - opísať rôzne podoby utrpenia a bolesti, - zreprodukovať biblický príbeh o vzkriesení Lazára, - vysvetliť vlastnými slovami pojmy vykúpenie a spása,<ul style="list-style-type: none"> - charakterizovať jednoducho kresťanskú vieru vo vzkriesenie a jej dôležitosť, - vysvetliť pojem súcít, - naplánovať si konkrétnu pomoc trpiacemu človeku vo svojom okolí, - opísať rôzne podoby utrpenia a bolesti, - zreprodukovať biblický príbeh o vzkriesení Lazára, - vysvetliť vlastnými slovami pojmy vykúpenie a spása,<ul style="list-style-type: none"> - charakterizovať jednoducho kresťanskú vieru vo vzkriesenie a jej dôležitosť, - vysvetliť pojem súcít, - naplánovať si konkrétnu pomoc trpiacemu človeku vo svojom okolí,	<ul style="list-style-type: none"> - skúsenosť – strachu, dôvery a nádeje<ul style="list-style-type: none"> - Bože, kde si? (Jób) - smrť a nádej (vzkriesenie Lazára) - Ježiš, silnejší ako smrť – vzkriesenie<ul style="list-style-type: none"> - sviatosť pomazania chorých - skúsenosť – strachu, dôvery a nádeje<ul style="list-style-type: none"> - Bože, kde si? (Jób) - smrť a nádej (vzkriesenie Lazára) - Ježiš, silnejší ako smrť – vzkriesenie<ul style="list-style-type: none"> - sviatosť pomazania chorých

Svedectvo nádeje

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť dôležitosť úcty k iným cirkvám a náboženstvám, - vnímať odlišnosť chrámov podľa vierovyznaní, - porovnať základné odlišnosti katolíckych kostolov podľa doby, v ktorej vznikli, - vymenovať kresťanské cirkvi na Slovensku, - pomenovať na základe života svätých dva spôsoby, ako byť svedkom nádeje, 	<ul style="list-style-type: none"> - rôzne veže - rôznorodosť vierovyznaní - kresťanské cirkvi pôsobiace v našej krajine (regióny) - kresťania – nádej pre svet

Prameň nádeje

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť jednoduchým spôsobom potrebu modlitby, - vysvetliť význam ticha (stíšenia sa) pre stretnutie s Bohom v modlitbe, - zdôvodniť potrebu spoločnej modlitby doma s rodinou, s kamarátmi a veriacimi v kostole, - ☐sformulovať osobnú modlitbu. 	<ul style="list-style-type: none"> - modlitba – život v Božej prítomnosti - Boh – stred kresťanského spoločenstva

Metódy a formy práce

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť:

- motivačné metódy:

- motivačné rozprávanie (približovanie obsahu učenia),
- motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému),
- motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela),

- expozičné metódy:

Je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností,

- rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie),
- vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva),
- rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie),
- demonštračná metóda (demonštrácia obrazov),
- pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov),
- manipulácia s predmetmi (práca so symbolom, didaktická hra),

- problémové metódy:

- heuristická metóda (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení),
- projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu),

- aktivizujúce metódy:

- diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému),
- filozofická diskusia je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery,
- situačná metóda (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov),

- inscenačná metóda (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej súžiaci aktérmi danej situácie),
- didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti),
- kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny),
- dramatizácia (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *simulácia* (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami),
- kompozícia (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), "A propos": konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické sú autentické rozhovory.

fixačné metódy:

- sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy),

domáce úlohy (transfer):

- sa netýkajú písomného vypracovávaného, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

autor	učebnica/iný učebný zdroj
	Cesta lásky
	Sväté písmo
	Katechizmus Katolíckej cirkvi
	Dokumenty Katolíckej cirkvi

Metodická príručka Cesta lásky obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti.

Hodnotenie predmetu

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka. Základným dokumentom, ktorým sa budeme riadiť, sú Metodické pokyny na hodnotenie žiakov ZŠ č. 22/2011. V triedach, v ktorých je väčší počet žiakov zo SZP učiteľ prihliada na túto skutočnosť. Môže znížiť obsah učiva (maximálne 10 %). Musí byť však zachovaný predpísaný tematický obsah.

Vo 4. ročníku sa predmet neklasifikuje.

Na vysvedčení i v triednom výkaze sa uvedie – absolvoval/-a.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

